

kwcekerij, deed zich een herleving van de bouwkunst gelden. Deze, zich vermeiend in haar pogingen om oude en nieuwe monumentale vormen aan de markt te brengen, begon zich te beklagen over het vele groen, dat onder de regeering van den Engelschen stijl aan de orde van den dag was gekomen. „Al die schaduwrijke boomen en al dat bekleedend klimop” — zoo beweerde de bouwkunst — „dat was goed voor een periode van architecturale decadentie; maar nu ik het hoofd weer ophief en een nieuw leven ga beginnen, moet dat uit zijn, want al dat groen verbergt veel te veel mijne mooie gevels.”

En de bouwkunst en de bloemkweckerij kwamen op den inval om gemeene zaak te maken tegen den Engelschen parkstijl.

De bouwkunst zei tot de bloemkwekkunst: „Ik weet goed raad! Voer gij maar bloemen aan, hoe meer hoe liever; ik zal er wel plaats voor bereiden. Als ik boomen omhak en klimop afschud, dan zal ik de menschen aan 't verstand brengen dat ik dat doe omdat uwe bloemen meer zon moeten hebben. Wij zullen hen wel lokken met uw heldere kleuren, en die, door scherpe tegenstellingen en groote vlakken, schitterend doen uitkomen. Maar daarvoor moet gij mij het plezier doen u te voegen naar mijn lijnen; alles geplant in geometrische figuren. De gratie van den plantengroei moet gij er aan opofferen. Gij moet mij zelfs niet kwalijk nemen als ik wat heesters tot piramides snoei. Als de menschen dat stijf mochten vinden en naar een beetje bevalligheid verlangen, dan zullen we tusschen paaltjes kunstmatige guirlandes ophangen. Dat kan meteen dienst doen als afsluiting. En als ze tegenspartelen en aan hun hooge boomen en hun „Engelsche boschjes” en hun zacht golvende lijnen hechten, wel, dan zullen wij hun die geven, mits op eerbiedigen afstand van mijn territorium. Rondom de woningen behooren weer de steenarchitecturale lijnen te heerschen, even als in de dagen van Le Nostre. Waar het in onze kraam te pas komt, maken wij, stoutweg, midden in een „Engelsch park” een gat en leggen een afzonderlijken bloemtuin of een bloemterras aan. En als zij dat vandalisme of achteruitgang noemen, dan zeggen wij: welneen volstrekt niet, het is eene nouveauté en die heet „gemengde stijl!”

En zoo gebeurde het. En de menschen liepen er in, in dien „gemengden stijl.”

Alle natiën liepen er in. Zelfs de Engelschen. Zij, die aan de tuinarchitectuur der heele wereld den zin voor natuurschoon geïnspireerd hadden, lieten zich thans van de overzijde van 't kanaal de nieuwigheid van den „gemengden stijl” leveren.

Wij Hollanders liepen er ook in, langzaam, maar terdege.

Het treurigst gedroegen zich de Duitschers bij gelegenheid van dat er-in-loopen. Nadat zij eerst gedurende eenige tientallen van jaren den Engelschen stijl, met liefde en succes, gekoesterd en zijne esthetische diepte en zinrijkheid geroemd en hem, in tegenstelling van romaansche ostentatie, als „Germaansche stijl” geadopteerd hadden, werden zij hem nog veel erger ontrouw dan al de anderen. Want terwijl de anderen alleen maar afvallig werden, zonder er veel bij te denken, gaf zich de Duitse geest heel ernstig rekenschap van zijnen afval en redeneerde er over. En terwijl Germaansche architecten rondom de zege-